

Luomuelintarvikkeiden vienti 2022

Pro Luomu ry

PRO LUOMU

Maa- ja metsätalousministeriö

Tutkimuksen tausta ja tavoitteet

Pro Luomu teki selvityksen Suomen luomuelintarvikeviennistä helmi-maaliskuussa 2023. Tavoitteena oli selvittää luomun kokonaisviennin arvo ja rakenne vuonna 2022, viennin kehitys ja näkymät seuraaville vuosille sekä yritysten toiveita luomuviennin kehittämiseksi. Selvityksen rahoitti maa- ja metsätalousministeriö. Edellinen selvitys tehtiin vuonna 2021 ja se koski vuoden 2020 luomuvientiä.

Viralliset tilastot eivät erottele luomun vientiä, joten toistaiseksi ainoa tapa on kysyä asiaa luomua vieviltä yrityksiltä. Sähköinen kysely lähetettiin 108 elintarvikeyritykselle, joiden yhteystiedot oli kerätty Pro Luomun jäsenrekisteristä, mediasta ja muista julkisista lähteistä. Lisäksi käytettiin Ruokaviraston ja Valviran luomuvalvontarekistereitä sekä EU:n komission ylläpitämää TRACES-hakupalvelua.

**Kysely lähetettiin
108
elintarvikeyritykselle.**

Vastaajat

Kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä 37 yritystä. Näitä täydennettiin puhelinhaastatteluilla (15 kpl), joten kaikkiaan saatiin 52 vastausta. Vastausprosentti oli 48 %. Koska tiedossa olevat luomuelintarvikkeiden viejät tavoitettiin, aineisto kuvaa hyvin Suomen luomuvientiä ja sen kehitystä. Poiketen edellisestä selvityksestä, tämä selvitys koskee vain luomuelintarvikkeita eikä sisällä luomualkoholijuomien vientiä. Niitäkin viedään, mutta käytettävissä olevat tiedot ovat niin puutteelliset, että alkoholijuomia ei ole laskettu mukaan luomuviennin kokonaisarvoon.

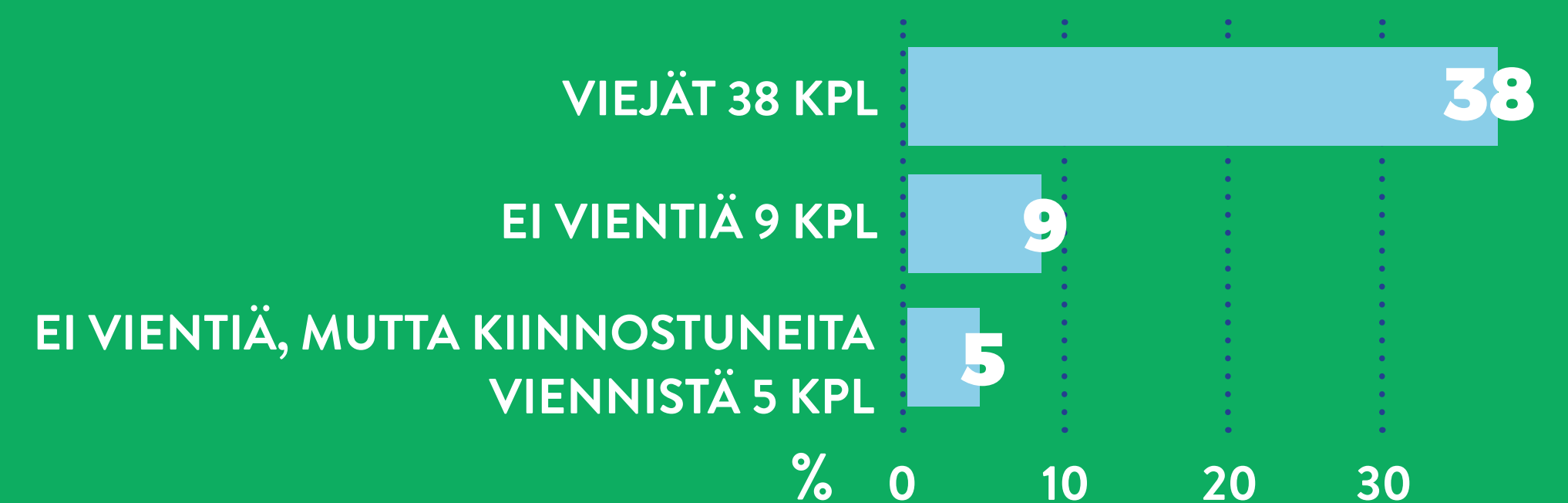
Viejissä oli edelliseen kyselyyn verrattuna 11 uutta yritystä sekä 6 yritystä, jotka veivät vuonna 2020, mutta joilta ei nyt saatu vastausta.

Vastaajista 38 vei luomutuotteita vuonna 2022. Vastaajista 14 ei vienyt, mutta näistä viisi yritystä oli kiinnostunut viennistä.

Vastaus-
prosentti

48%

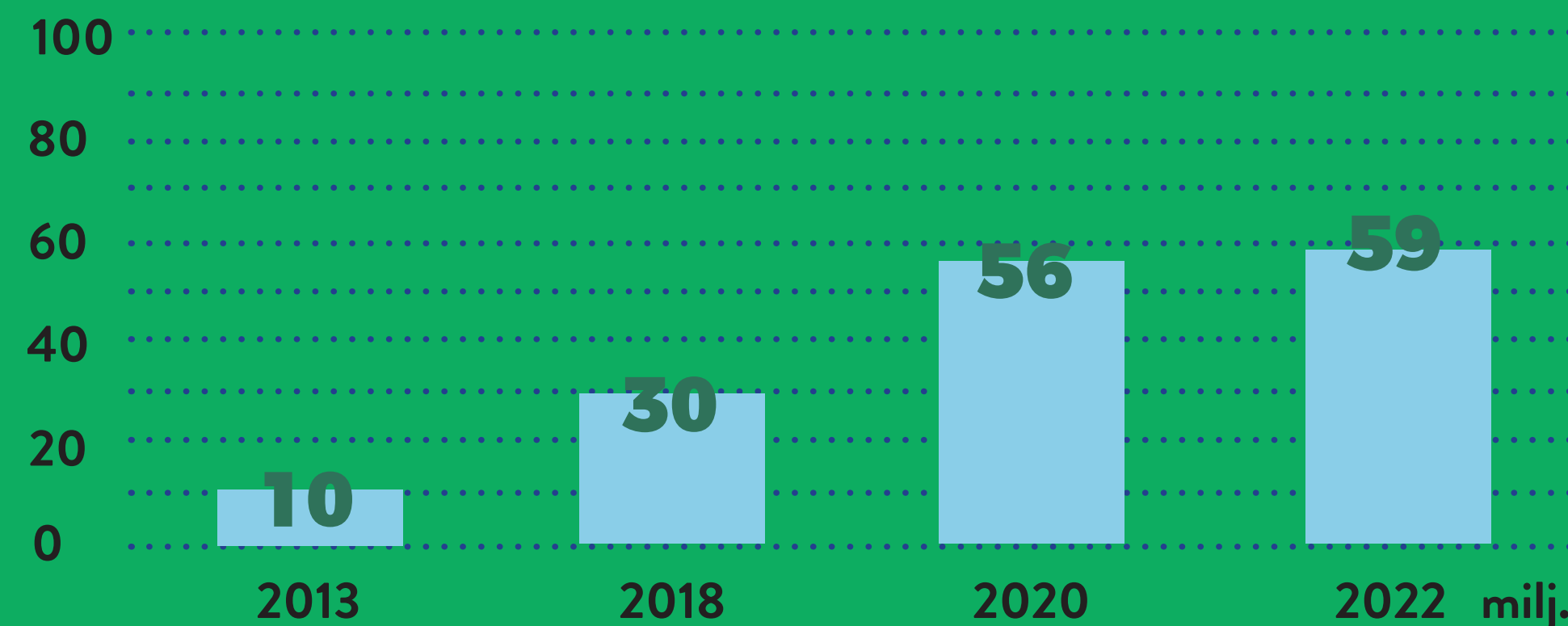
Vastaajat ja vienti

Suomen luomuviennin arvo vuonna 2022 oli

59 milj. euroa

Suomen luomuvienti
(pl. alkoholijuomat)

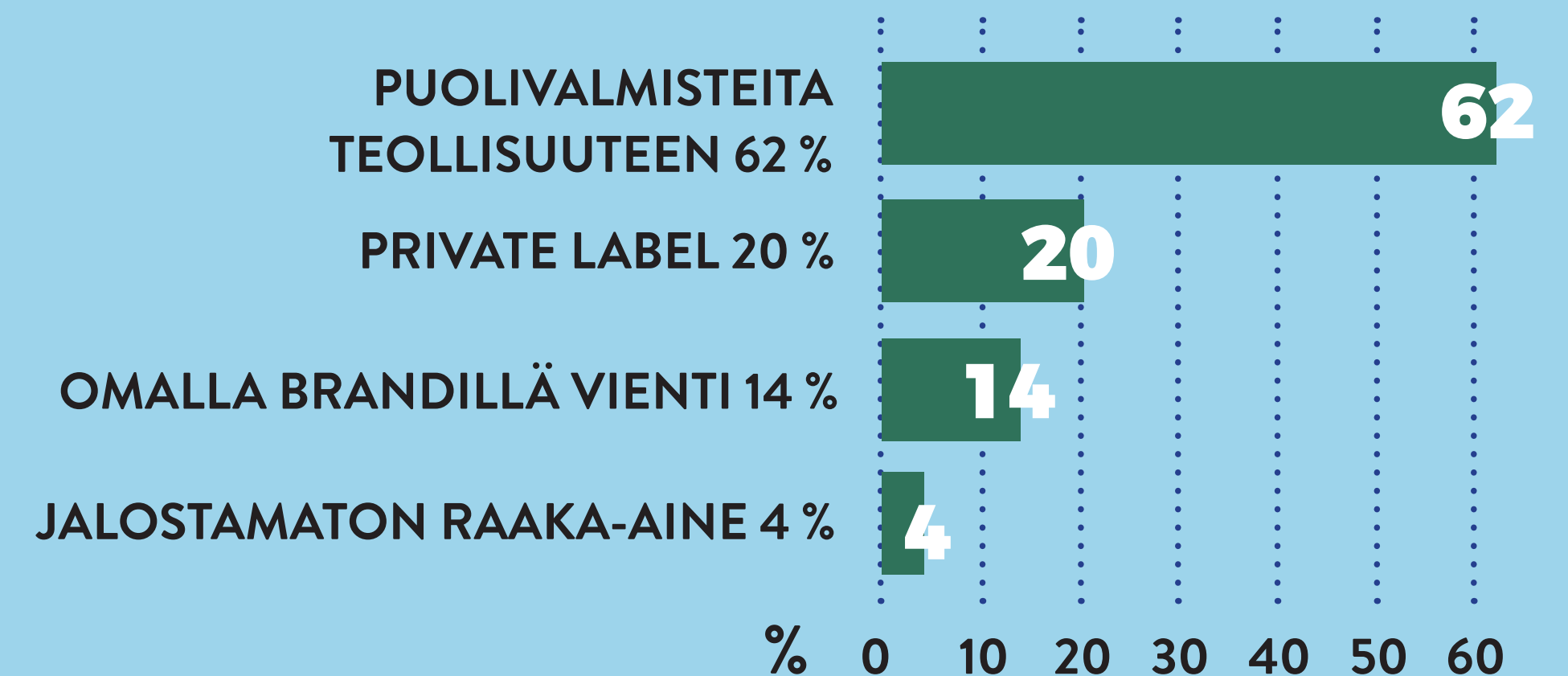
Vastausten perusteella Pro Luomu arvioi, että vuonna 2022 Suomen luomuviennin arvo oli 59 miljoonaa euroa. Arvoon ei sisälly luomualkoholijuomien vientiä.

Luomuvienti oli kasvanut hieman (n. 5 %) vuoden 2020 viennin arvosta (pl. alkoholijuomat). Luomuviennin osuus Suomen elintarvikkeiden viennistä v. 2022 oli 3 %.

Viennistä valtaosa b-to-b-vientiä

- ✓ **Luomuviennistä** runsaat 60 % oli puolivalmisteita teollisuuteen.*
- ✓ **Private-label** kuluttajatuotteiden osuus oli viidennes luomuviennistä ja omalla brändillä vietävien kuluttajatuotteiden osuus oli 14 %. Jalostamattomien raaka-aineiden osuus oli n. 4 %.
- ✓ **B-to-b-vientiä** harjoittavat yritykset korostivat sitä, että myös tämä vienti on brändättyä, asiakaskohtaisesti räätälöityä.
- ✓ **Kuluttajatuotteiden** osuutta kasvattavat kansainväliset yhtiöt, jotka valmistavat luomutuotteita vientiin myös Suomessa.
- ✓ **Edelliseen kyselyyn** verrattuna b-to-b-tuotteiden viennin osuus oli kasvanut omalla brändillä viennin kustannuksella. Jalostamattomien raaka-aineiden osuus oli edelleen vähentynyt, mikä johtunee luonnontuotteiden viennin arvon vähentymisestä.

Luomuviennin jakauma

*Osuudet perustuvat vastauksiin vain niiltä yrityksiltä, joilta ko. tieto on saatu (34 yritystä).

Saksa on edelleen suosituin vientimaa

Suosituimmat luomuvientimaat

- 1. SAKSA**
2. RUOTSI
TOP 5
3. ALANKOMAAT
4. USA
5. ETELÄ-KOREA

Suomalaisia luomutuotteita viedään ympäri maailmaa, yli 40 eri maahan.

Myllytuotteet luomuviennin kärjessä

- ✓ **Suomen** luomuvienti jakautui 13 eri tuoteryhmään. Selvästi suurin tuoteryhmä oli myllytuotteet, joiden osuus oli n. 40 % viennin arvosta.
- ✓ **Luomun osuus** Suomen myllytuotteiden viennin arvosta oli 30 %. Osuus on kutakuinkin sama kuin vuonna 2020, mikä osoittaa luomumyllytuotteiden vahvaa asemaa Suomen luomuviennissä. Suomalaisen luomuviljan, erityisesti luomukauran markkina onkin hyvin vahvasti vientivetoista.
- ✓ **Muita merkittäviä** tuoteryhmiä olivat maito- ja sitä korvaavat non-dairy -tuotteet, leipomotuotteet, sekä luonnontuotteet.
- ✓ **Luonnontuotteiden** viejiä oli lukumääräisesti eniten. Niiden viennin arvo oli kuitenkin alle 10 % koko luomuviennistä. Toisaalta luonnontuotteissa oli vahvaa kehitystä ja uusia tuotteita. Marjojen ja mahlan rinnalle olivat nousemassa erilaiset sienipohjaiset, korkean jalostusasteen erikoistuotteet.

Luomun osuus Suomen myllytuotteiden viennistä
30%.

Epävarmuus leimaa tulevaisuuden näkymiä

Viime vuosien isot muutokset (pandemia, sota, inflaatio) ovat sumentaneet tulevaisuuden näkymiä. Siksi yritykset olivat varsin varovaisia ennustamaan tulevaa. Kuluttajien alentunut ostovoima on vähentänyt luomutuotteiden ostoja monissa viennin kohtemaissa¹. Näiden lisäksi raaka-aineiden saantiin ja logistiikan kustannuksiin liittyvät ongelmat lisäävät varovaisuutta.

Noin puolet viejistä kuitenkin arvioi luomuvientinsä kasvavan seuraavien kahden vuoden aikana, noin kolmannes viennin pysyvän ennallaan ja noin 10 % arvioi sen vähenevän vuoden 2022 arvosta.

Selvityksen perustella arvio kasvusta on varsin maltillinen. Kansallisen luomuohjelman toimeenpanosuunnitelman tavoitteena on, että vuoteen 2025 mennessä luomuvientin arvo on 100 miljoonaa euroa². Nykyisellä

kasvuvahdilla tavoitetta ei saavuteta. Selvitys kuitenkin toteutettiin ajankohtana, jolloin vain harvat yritykset kykenivät arvioimaan tulevaa kasvua.

Epävarmuudesta huolimatta suurin osa luomun viejistä arvioi viennin kasvavan. Yksikin merkittävä asiakas voi vaikuttaa viennin määrään ratkaisevasti. Vastauksissa tuli esille yksittäistapaus siitä, että vienti on kuluvan vuoden aikana jo elpynyt.

1) Data presentation at BIOFACH 2023: The European Market for Organic Food at the BIOFACH Congress February, 14, 2023, 11 am to 12 pm

2) Luomu 2.0 -ohjelman toimeenpanosuunnitelma, Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2023:1, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164613>

Ehdotetut toimenpiteet luomuviennin vahvistamiseksi

1 VAHVEMPAA NÄKYVYYTTÄ LUOMULLE

- Food from Finland -ohjelma sai kiitosta erityisesti yhteisten messuesiintymisten rakentamisesta. Ohjelman toivottiin edelleen jatkuvan.
- Yhteisen luomubrändin rakentaminen tärkeissä vientimaissa.
- Luomu vahvemmin kansalliselle ja yritysten yhteiselle agendalle.

2 ERITYISESTI PIENYRITYKSILLE SUUNNATTUA TUKEA JA YHTEISTYÖTÄ

- Tukea kaivattiin markkinointiin ja ammattilaismessuille.
- Tuen tulisi kattaa myös omaa työtä ja matkoja, ei pelkästään konsultointia.
- Toivotaan yhteismarkkinointia, osuuskuntia.

3 ENEMMÄN TUKEA VIRANOMAISILTA

- Erityisesti EU:n ulkopuoliseen luomuvientiin kaivattiin enemmän tukea. Taiwanin ja EU:n välille tulisi saada ekvivalenssisopimus.
- Edelleen erilaiset säädökset tai niiden tulkinnat hankaloittavat vientiä myös EU-alueella, myös Pohjoismaissa (esim. säädökset luomutuotteiden D-vitamiinista).

4 LUOMURAAKA-AINEEN JA KERUUTUOTTEIDEN SAATAVUUDEN TURVAAMINEN

- Viennin edellytys on raaka-aineiden saatavuus. Siksi toivottiin luomutuotannon turvaamista ja luomukeruualueen laajentamista.

Pohjoismainen yhteistyö

- ✓ **Selvityksessä** oli mukana myös kysymys Pohjoismaiden yhteistyön tiivistämisestä. Siihen suhtauduttiin pääosin kiinnostuneesti.
- ✓ **Yhteistyön** mahdollisia hyötyjä voisivat olla:

1 ISOMPI NÄKYVYYS

- Hyötyä olisi erityisesti Euroopan ulkopuolisiin maihin suuntautuvassa viennissä.
- Tanskan luomusaaminen on tiedossa ja siitä mallista tulisi ottaa oppia.

2 VAIKUTTAMINEN EU:N LUOMUSÄÄDÖKSIIN

- Yhdessä enemmän voimaa vaikuttamiseen.

Yhteenveto

1

Pro Luomu arvioi Suomen luomuviennin arvoksi 59 miljoonaa euroa vuonna 2022, mikä on noin 3 % koko Suomen elintarvikeviennistä.

Luomuvienti on edelleen hieman kasvanut, joskin vauhti on selvästi hidastunut kahden viimeisen vuoden aikana.

2

Suomen luomuviennin kärjessä ovat myllytuotteet, joiden osuus koko Suomen myllytuotteiden viennin arvosta on 30 prosenttia.

Muita merkittäviä tuoteryhmiä ovat maitotuotteet ja niitä korvaavat non-dairy -tuotteet, leipomotuotteet sekä luonnontuotteet.

3

Valtaosa luomuviennistä on puolivalmisteiden vientiä teollisuudelle b-to-b-vientinä. Jalostamattomien raaka-aineiden vienti on vähäistä.

4

Tulevaisuuden näkymät ovat sodan, kuluttajien alentuneen ostovoiman ja nousseiden kustannusten vuoksi sumeat. Silti valtaosa vastaajista arvioi viennin kasvavan seuraavan kahden vuoden aikana. Osalla on pitkä vientikokemus ja yritykset ovat onnistuneet kehittämään omaa toimintaansa entistä kilpailukykyisemmäksi, mikä luo perusteita kasvuodotuksille.

5

Kansallisen luomuohjelman toimeenpanosuunnitelman vientiä koskevan tavoitteen saavuttaminen on haasteellista. Vastaajien ehdottamia toimia viennin kehittämiseksi onkin syytä toteuttaa sekä seurata viennin kehitystä kahden vuoden välein. Erittäin hyvä myös olisi, jos luomuviennin ja -tuonnin seuranta olisi osa virallista tilastointia.

PRO LUOMU

Maa- ja metsätalousministeriö